

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അയോധ്യാകാണ്ഡേ

॥ ദ്വാദശാധികശതതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ദ്വാദശാധികശതതമഃ സർഗഃ ॥

ഋഷീണാം ഭരതം പ്രതി ശ്രീരാമാജ്ഞയാ നിവർത്തിതും
സമ്മതിർഭരതസ്യ ശ്രീരാമചരണയോഃ പ്രണിപത്യ പുരീം പ്രതി
ചലിതും തത്പ്രതി പ്രാർഥനാ ശ്രീരാമേണ തം പ്രബോധ്യ സ്വീയാം
ചരണപാദുക്കാം ദത്താ തേഷാം സർവേഷാം തതഃ പ്രസ്ഥാപനം

തമപ്രതിമതേജോഭ്യാം

ഭ്രാതൃഭ്യാം രോമഹർഷണം |

വിസ്ഥിതാഃ സംഗമം പ്രേക്ഷ്യ

സമുപേതാ മഹർഷയഃ || 2.112.1 ||

അന്തർഹിതാ മുനിഗണാഃ

സ്ഥിതാശ്ച പരമർഷയഃ |

തൗ ഭ്രാതരൗ മഹാഭാഗൗ

കാകുത്സ്ഥൗ പ്രശശംസിരേ || 2.112.2 ||

സദാർയൗ രാജപുത്രൗ ദ്വൗ

ധർമജ്ഞൗ ധർമവിക്രമൗ |

ശ്രുത്വാ വയം ഹി സംഭാഷാ -

മുഭയോഃ സ്പൃഹയാമഹേ || 2.112.3 ||

തതസ്തൃഷ്ണിഗണാഃ ക്ഷിപ്രം
 ദശഗ്രീവവധൈഷിണഃ |
 ഭരതം രാജശാർദൂല -
 മിത്സുചുഃ സംഗതാ വചഃ || 2.112.4 ||

കുലേ ജാത മഹാപ്രാജ്ഞ
 മഹാവൃത്ത മഹായശഃ |
 ഗ്രാഹ്യം രാമസ്യ വാക്യം തേ
 പിതരം യദ്യവേക്ഷസേ || 2.112.5 ||

സദാനുണമീമം രാമം
 വയമിച്ഛാമഹേ പിതൃഃ |
 അനുണത്യാച്ച കൈകേയോഃ
 സ്വർഗം ദശരഥോ ഗതഃ || 2.112.6 ||

ഏതാവദുക്ത്വാ വചനം
 ഗന്ധർവാഃ സമഹർഷയഃ |
 രാജർഷയശ്ചൈവ തഥാ
 സർവേ സ്വാം സ്വാം ഗതിം ഗതാഃ || 2.112.7 ||

ഘോദിതസ്തേന വാക്യേന
 ശുശുഭേ ശുഭദർശനഃ |
 രാമഃ സംഹൃഷ്ടവദന -
 സ്താനുഷീനഭൃപുജയത് || 2.112.8 ||

ത്രസ്തഗാത്രസ്തു ഭരതഃ
 സ വാചാ സജ്ജമാനയാ |
 കൃതാഞ്ജലിരിദം വാക്യം
 രാഘവം പുനരബ്രവീത് || 2.112.9 ||

രാമ ധർമ്മമിമം പ്രേക്ഷ്യ
 കുലധർമാനുസന്തതം |
 കർതുമർഹസി കാകുത്സ്ഥ
 മമ മാതുശ്ച യാചനാം || 2.112.10 ||

രക്ഷിതും സുമഹദ് രാജ്യ -
 മഹമേകസ്തു നോത്സഹേ |
 പൗരജാനപദാംശ്ചാപി
 രക്താൻ രഞ്ജയിതും തദാ || 2.112.11 ||

ജ്ഞാതയശ്ചാപി യോധാശ്ച
 മിത്രാണി സുഹൃദശ്ച നഃ |
 ത്യാമേവ ഹി പ്രതീക്ഷന്തേ
 പർജന്യമിവ കർഷകാഃ || 2.112.12 ||

ഇദം രാജ്യം മഹാപ്രാജ്ഞ
 സ്ഥാപയ പ്രതിപദ്യ ഹി |
 ശക്തിമാൻ സ ഹി കാകുത്സ്ഥ
 ലോകസ്യ പരിപാലനേ || 2.112.13 ||

ഏവമുക്ത്വാപതദ് ഭ്രാതൃഃ
 പാദയോർഭരതസ്തദാ |
 ഭൃശം സമ്പ്രാർഥയാമാസ
 രാഘവേതിപ്രിയം വദൻ || 2.112.14 ||

തമങ്കേ ഭ്രാതരം കൃത്വാ
 രാമോ വചനമബ്രവീത് |
 ശ്യാമം നലിനപത്രാക്ഷം
 മത്തഹംസസ്വരഃ സ്വയം || 2.112.15 ||

ആഗതാ ത്വാമിയം ബുദ്ധിഃ
 സ്വജാ വൈനയികീ ച യാ |
 ഭൃശമുത്സഹസേ താത
 രക്ഷിതും പൃഥിവീമപി || 2.112.16 ||

അമാത്യൈശ്ച സുഹൃദ്ഭിശ്ച
 ബുദ്ധിമദ്ഭിശ്ച മന്ത്രിഭിഃ |
 സർവകാർയാണി സമ്മന്തര്യ
 മഹാന്ത്യപി ഹി കാരയ || 2.112.17 ||

ലക്ഷ്മീശ്ചന്ദ്രാദപേയാദ് വാ
 ഹിമവാൻ വാ ഹിമം ത്യജേത് |
 അതീയാത് സാഗരോ വേലാം
 ന പ്രതിജ്ഞാമഹം പിതും || 2.112.18 ||

കാമാദ് വാ താത ലോഭാദ് വാ
 മാത്രാ തുഭ്യമിദം കൃതം |
 ന തൻമനസി കർതവ്യം
 വർതിതവ്യം ച മാതുവത് || 2.112.19 ||

ഏവം ബ്രുവാണം ഭരതഃ
 കൗസൽയാസുതമബ്രവീത് |
 തേജസാസ്ത്രിത്യസങ്കാശം
 പ്രതിപച്ചന്ദ്രദർശനം || 2.112.20 ||

അധിരോഹാര്യ പാദാഭ്യാം
 പാദുകേ ഹേമഭൂഷിതേ |
 ഏതേ ഹി സർവലോകസ്യ
 യോഗക്ഷേമം വിധാസ്യതഃ || 2.112.21 ||

സോഽധിരുഹ്യ നരവ്യാഘ്രഃ
 പാദുകേ വ്യവമുച്യ ച |
 പ്രായച്ഛത് സുമഹാതേജാ
 ഭരതായ മഹാത്മനേ || 2.112.22 ||

സ പാദുകേ സമ്പ്രണമ്യ
 രാമം വചനമബ്രവീത് |
 ചതുർദശ ഹി വർഷാണി
 ജടാചീരധരോ ഹൃഹം || 2.112.23 ||

ഫലമുലാശനോ വീര
 ഭവേയം രഘുനന്ദന |
 തവാഗമനമാകാങ്ക്ഷൻ
 വസൻ വൈ നഗരാദ് ബഹിഃ || 2.112.24 ||

തവ പാദുകയോർന്യസ്യ
 രാജ്യതന്ത്രം പരന്തപ |
 ചതുർദശേ ഹി സമ്പൂർണ്ണേ
 വർഷേഹനി രഘുത്തമ || 2.112.25 ||

ന ദ്രക്ഷ്യാമി യദി ത്വാം തു
 പ്രവേക്ഷ്യാമി ഹുതാശനം |
 തഥേതി ച പ്രതിജ്ഞായ
 തം പരിഷ്വജ്യ സാദരം || 2.112.26 ||

ശത്രുഘ്നം ച പരിഷ്വജ്യ
 വചനം ചേദമബ്രവീത് |
 മാതരം രക്ഷ കൈകേയിം
 മാ രോഷം കുരു താം പ്രതി || 2.112.27 ||

മയാ ച സീതയാ ചൈവ
 ശപ്തോന്സി രഘുനന്ദന |
 ഇത്യുക്ത്വാശ്രുപരീതാക്ഷോ
 ഭ്രാതരം വിസസർജ ഹ || 2.112.28 ||

സ പാദുകേ തേ ഭരതഃ സ്വലങ്കൃതേ
 മഹോജ്ജ്വലേ സമ്പരിഗൃഹ്യ ധർമവിത് |
 പ്രദക്ഷിണം ചൈവ ചകാര രാഘവം
 ചകാര ചൈവോത്തമനാഗമൂർധനി || 2.112.29 ||

അമാനുപൂർവ്വാ പ്രതിപൂജ്യ തം ജനം
 ഗുരുംശ്ച മന്ത്രി പ്രകൃതീസ്തമാനുജൗ |
 വ്യസർജയദ് രാഘവവംശവർധനഃ
 സ്ഥിതഃ സ്വധർമേ ഹിമവാനിവാചലഃ || 2.112.30 ||

തം മാതരോ ബാഷ്പഗൃഹീതകന്ധോ
 ദുഃഖേന നാമന്ത്രയിതും ഹി ശേകുഃ |
 സ ചൈവ മാതൃഅഭിവാദ്യ സർവാ
 രുദൻ കുടീ സ്വാം പ്രവിവേശ രാമഃ || 2.112.31 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 അയോധ്യാകാണ്ഡേ ദ്വാദശാധികശതതമഃ സർഗഃ ||